

N:o 74.

Af herr **M. Matsson m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning, huru afgifterna till allmänna fattigvården må kunna mellan kommunerna utjämnas.*

Utgifterna för den allmänna fattigvården, som blifvit alltmera betungande, äro synnerligen ojämnt fördelade mellan kommunerna. I förra tider, då befolkningen var mindre rörlig än nu och till stor del kvarstannade hela sin tid inom samma sockens gränser, kunde fattigvårdens uppdelning på kommunerna hafva ett visst berättigande. Den hjälpbehöfvandes arbetskraft och möjligen erlagda kommunalutskylder kommo då den i fattigvårdshänseende understödsskyldige kommunen till godo. Dessutom hade understödstagaren den tiden merendels inom kommunen närmare eller fjärrare släktingar. Hänsynen till dessa omständigheter, hvilka icke numera i samma omfattning förefinnas, torde hafva varit grundläggande för uppfattningen om kommunernas skyldighet att hvar för sig vidkännas kostnaden för underhållet af sina fattiga.

Senare tiders utveckling af samfärdsmedel och industri har emellertid gjort det möjligt och i vissa fall nödvändigt, att våra kroppsarbetare numera söka sin utkomst på vidt skilda orter, under det de på grund af släktskapsförhållanden eller af andra orsaker emellanåt besöka hemorten samt därigenom bevara sin hemortsrätt och rätten till allmän försörjning vid inträffande oförmåga att försörja sig själfva. Familjer och ensamma personer flytta numera vida oftare än förr ur den ena kommunen till den andra, fallande kanske ett nytt samhälles fattigvård till last strax efter det hemortsrätt därstädes vunnits.

Det gamla förr så naturliga sockenbandet har förlorat en stor del af sin forna betydelse och saknar grundval i nutida rättsuppfattning, med hvilken nu gällande ordning för fattigvårdsväsendet icke rätt väl stämmer öfverens. I viss mån torde denna omständighet vara medverkande orsak till det stora antalet af tvister, som alltjämt föras mellan fattigvårdsstyrelserna i riket angående de fattigas hemortsrätt och kommunernas däraf härrörande underhållsskyldighet.

Efter vårt nuvarade fattigvårdssystem är fattigvårdstungan så fördelad, att ju fattigare en kommun är, desto större utgifter har den i regel att vidkännas för fattigförsörjningen. Rättvisligen borde väl dock förhållandet vara tvärtom, så att tyngsta bördan komme att hvila på de bärkraftigaste skuldrorna. Missnöjet med den ojämna fördelningen af fattigvårdstungan kommer förvisso att ökas i samma mån, som utgifterna för fattigvården växa. En särskild omständighet ställer i utsikt, att dessa utgifter i en nära framtid kunna komma att öfverstiga de fattigare kommunernas bärkraft, ifall icke bördan fördelas efter andra grunder än de nu gällande. Vid innevarande riksdag har nämligen väckts motion om, att den kommunala fattigvården må blifva ställd under statens kontroll, hvilket med stor sannolikhet kan förutses medföra väsentlig ökning af utgifterna för fattigvården.

Då det således är påtänkt att åt staten inrymma ökad bestämmanderätt öfver kommunernas fattigvårdsskyldighet, kan ej vara mer än billigt, att staten i sammanhang härmed åtager sig att bidraga till fattigvårdskostnaderna. Folkundervisning och fattigvård synas vara jämställbara, allmänna angelägenheter. Beträffande folkundervisningen har staten förbehållit sig kontrollen och åtagit sig bidragen med större delen af kostnaden. Öfverlemnas nu kontrollen öfver fattigvården inom kommunerna åt staten, borde väl i analogi härmed staten lämna bidrag till kommunernas fattigvård.

Närmaste följden af att fattigvården ordnades efter denna grundsats, skulle blifva minskning af kommunalutskylderna och ökning af kronoutskylderna. Denna omständighet förtjänar sitt särskilda beaktande just nu, då alla partier synas vara ense om, att vid en eventuell reform af valrätten vid val till Riksdagens Andra Kammare denna rätt bör inskränkas till dem, som betalt sina kronoutskylder. Denna garanti skulle vinna ökad betydelse därigenom, att en del af utgifterna för den allmänna fattigvården öfverflyttades från kommunaldebetsedeln till kronodebetsedeln. Krafvet på betalda kommunalutskylder såsom vilkor för valrätt till Andra Kammaren, hvilket kraf mötts med ovilja af en stor del politiskt intresserade och

möjligen kan verka hindrande på den nu föreliggande rösträttsreformen, skulle förlora så mycket i betydelse, om kommunalutskylderna på nu anförda sätt minskades och kronoutskylderna i motsvarande grad ökades, att en sammanjämkning mellan olika meningar till förmån för rösträttsreformens snara genomförbarhet därigenom finge ökade utsikter.

Syftemålet med denna motion är dock icke att framlägga förslag om sättet för nu anförda olägenheters undanröjande, utan endast att få en utredning härom till stånd. På grund af hvad sålunda anförts, föreslås därför vördsamt,

att Riksdagen måtte besluta att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan om, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huru utgifterna till allmänna fattigvården i riket lämpligen kunna mellan kommunerna utjämnas, samt därom för Riksdagen framlägga det förslag, som kan af sådan utredning föranledas.

Stockholm den 28 januari 1904.

M. Matsson.

C. J. Berggren.

G. M. Sandin.

Stockholm, Victor Pettersons A.-B. Boktr. 1904.